

Murška Straža

Glasi obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravništvo v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 7, I. nadstr. I. Telefon št. 7.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštnino
vred za celo leto 48 K, za pol leta 24 K, za
četrt leta 12 K. Posamezna številka stane 1 K.

Inserati: Ena šeststolpna petitvrsta (prostor
3 mm visok in 45 mm širok) K 1.50. Pri večkratni
objavi primeren popust.

Plitva sedanjost.

Znak sedanjosti je neka izrazita površnost, ki se je pojavila v vseh slojih našega ljudstva, prav posebno pa še med našo inteligenco; tudi kmečko in delavsko ljudstvo je okužila do neke mere, vendar ne tako, kakor baš naša inteligenco. S površnostjo je zaplesala po naši domovini fraza, prazna, visokodoneča beseda brez vsebine, odeta le v zunanji, navidezni blesk. Poleg tega so široki sloji ljudstva padli pred Zlatim Teletom in ne samo naša domovina, cel svet se je udal malikovalstvu in daruje Mamonu zlatu vse kar ima, tudi najdražje, celo svoje prepričanje, vero, narodnost, ideale, vse, kar je od nekdanj veljalo za plemenito in vzvišeno.

Kam bo to pripeljalo? — To vprašanje bo odgovorila z neizprosno trdostjo in odločnostjo — sama zgodovina!

Če pogledamo v države s staro visoko kulturo, kakor v Francijo, opazujemo, da se prazno govoričenje vedno bolj izgublja iz javnega življenja in da veliki možje in misleci hrepenijo po resnici; pri tem stremljenju jih nikakor ne motijo predsodki. Materijalizem je v takih državah izgubil svoja tla. In pri nas? Ravno nasprotno. Pri nas prevladuje povsod v javnem in privatnem življenju prazna, visokodoneča beseda brez jedra, fraza. Najbolj pa se to zrcali v političnem življenju. Kaj je temu vzrok? O tem bi se dalo pisati različno in mnogo. Morda je najtehtnejši vzrok temu pojavu to, ker so takozvane buržuazijske stranke zavrgle krščanska načela, ali sploh etična načela in si postavile nalogo, delovati skrito in zvito in tudi javno in odkrito proti tem načelom. Tako je dobila naša politika izraz obliko in vsebino fraze visokodoneče besede brez vsebine. V tej politiki srečujemo dan na dan, ob vsaki priliki, ko planejo na površje važna politična vprašanja, ki so življenjskega pomena za ustvaritev trdnega temelja novi državi — neodkritosrdnost, ten-

dencijozno (namerno) lažnjivost, zavito v plitvost in lahkomišelnost površnost. Tako vidimo, da se duševni pritlikavci zaganjajo v ono Cerkev, o kateri je rekel njen Ustanovitelj: „In vrata peklena se ne bodo premagala!“ Z isto srditostjo se zaletavajo v stranke, katerih socialni program ima svoje korenine v večnih načelih krščanstva in božjega nauka ljubezni. V svoji zaslepljenosti, omamljeni od predsodkov in plitvih nazorov kažejo duševni reveži na te institucije (ustanove) z nekim pomilovalnim nasmehom, preziraje, kakor, da so to stranke nižje vrste. Ti ljudje ne presojujejo in ne pretehtavajo programov takih strank z verskega, socialnega, gospodarskega in kulturnega stališča, njim je merodajno le puhlo govoričenje in ogabno zmerjanje. Ena takih fraz je tudi beseda in naziv „klerikalec“ Za to besedo ne morejo najti primerne nadomestila, dobrodošla jim je, ker je produkt lahkomišelnosti, površnosti in tipične plitvosti gotovega razreda. Oni dobro vedo, da sami ne morejo nuditi resničelnemu narodu kaj boljšega kakor je krščanski svetovni nazor, zato so se zatekli k prazni besedi, k frazi, ki svoja perila t. j. neodkritosti še nikdar ni spremenila. Oni nimajo toliko poguma, da stopijo odločno pred javnost, z odprtim vezirjem in da priznajo pred množico, da ne vodijo brezverske politike, še manj pa si upajo priznati, da je njih politika — protiverska, naravnost nasprotna večnim načelom krščanstva. Masa se tega niti zaveda, ker vplitva fraza ji je zatrla vsak globlji pogled in kadar nanese govor na krščanstvo, govore ti plitveži o — „klerikalizmu“. Ko bi le malo bolj dosledno mislili, bi morali vsaj podati izjavo, da so proti poskusom, vpeljati vzvišene nauke krščanstva v „umazano“ politiko; ker pa imajo pred seboj ljudstvo, ki po veliki večini misli in čustvuje krščansko, se trudijo na vse mogoče načine dokazati, da politika nima in ne sme imeti nobenega stika s politiko, češ „s politiko se krščanstvo skruni“ — pri tem pa pozabljajo na to, da veren kristjan ne more v politiki

osvojiti svojemu prepričanju nasprotna načela. Njim je mnogo na tem ležeče, da napravijo iz ljudi politične doživke, zato vstvarjajo stranke z vsemi mogočnimi smernicami in programi ter dosledno izključujejo krščanska načela, pri vsem tem pa trde, da so še vedno „dobri kristjani“. O njih pa veljajo besede Kristusove: „Po njih sadovih jih boste spoznali.“

Kulturnemu človeku se gabi ta plitvost sedanje dobe. Prazno brezpomembno govoričenje in površnost v reševanju velikih vprašanj, vse to so nevarne igrčke in prejkoslej se bo javnost otresla puhle fraze. Ta odpor ne bo prišel toliko iz inteligence, kolikor iz preprostega ljudstva; kajti inteligenco je preslepila strast in predsodki zabranjujejo mirno razmišljanje političnih vprašanj, medtem ko preprosto ljudstvo brez predsodkov misli. Temu ljudstvu bo treba voditeljev iz vrst inteligence, duševno zdravih, odločnih in značajnih mož. — Pogledimo ljudstvo duhovno, gojimo z mirnim a smotrenim delom srčno kulturo in uspehi bodo vidni.

Kako dolgo še?

Naše železniško vprašanje je vzbudilo pri Nemcih precej nevolje. Seveda vse to aranžira znani „vele-nemec“ dr. Kamnikar (Dr. Steiner bi bilo bolj nemško, kaj?), ki prireja neke „Bauerntage“, na katerih se širokousti zaradi naših upravičenih zahtev. Na njegove možgane vpliva zelo mučno, da je zajedno s tem vprašanjem izbilo na površje koroško vprašanje in vprašanje koridora med Čehoslovaško in nami. Mi, ponižni in galantni po svoji naravi zahtevamo tranzitni promet na progi Gornja Radgona-Špilje, Nemci pa, nesramni se ujedajo radi naših najprijemljivejših zahtev.

Za obnovo gospodarskega življenja na velikem delu naše severne meje je otvoritev tranzitnega prometa na progi Radgona-Špilje važnega pomena. S tem bi bile odpravljene težkoče, ki vladajo sedaj na odrezanem delu proge Maribor-Ljutomer, t. j. med Gornjo Radgono in Ljutomerom. Pomurje bi se pritegnilo na mariborski trg. Dokler se Prekmurje ne zveže s progo Čakovac-Maribor, bi imel dogovorjeni tranzitni promet še poseben pomen z ozirom na Prekmurje. Tako bi bilo mogoče postaviti prekmursko živino, žito, jajca in druge pridelke, ki jih je tam v izobilju, brez večjih

Njen prvi sestanek.

(Jesenska povest za spomlad.)

V teh letih je res križ, dan na dan, hočem reči ob vsaki priliki, poslušati roganje urednikov in raznih drugih literarnih in neliterarnih korifej! — Bogve, ali bo kaj drugače...?

Tako sem preišljal grdega jesenskega dne na nekem obisku, ko sem bil za par trenutkov slučajno sam. Med svojim premišljevanjem je pel samovar gospe Mare svojo melodično popevko, in, ko sem nehaj premišljevali, je utihnil i — on — —.

In potem je bilo vse tiho krog mene, le drobne kapljice jesenskega dežja so nervozno odskakovale z velikih svetlih šip, skozi katere je silil v salon — brezizrazen mrak —. V salonu je bilo toplo in prijetno kljub temu, da nisem te prijetnosti čutil ne jaz, ne gospa Mara... .

Gospa je servirala čaj —, toda kmalu je utihnilo ropotanje čajnih čašic in majhnih žličic in potem je bilo zopet vse tiho, kakor preje... .

„Sumljivo molčeči ste danes, gospa — —“, sem se ojunčil. „Disharmonija je v Vas, gospa...?“

Videl sem, kako je lahna guba šla preko njenega čela in valovaje izginila v mraku njenih las.

„Vreme, kajne?“ segel sem ji v besedo. „Vem, da je vreme. Za čuteče, nekateri pravijo da tudi za melanholične nature je tak zaspan dan, tako deževno vreme — skoraj hujše kakor najhujše razburjenje!“

Zasmejala se je kakor deklica v šestnajsti pomladi.

„Jaz, da sem mehkočuteča ali melanholična celo? — Gospod, tu se motite! Mislim, da sem že marsikje dokazala, da se me doslej še ni prejela ta bolezen modernega ženstva in da sem v svojem življenju že storila svojo dolžnost!“

Pokimal sem.

„Pardon, gospa! Nisem mislil tako. Utegne biti res, kar pravite Vi. Jaz sem namreč menil, da ljudje naše vrste, torej recimo v imenu božjem bolji ljudje, torej mi boljši ljudje, ki imamo smisel za lepoto, se nikakor ne moremo odtegniti vplivom narave, kakor tudi ne vplivom naše ožje okolice. Če se vse krog nas raduje, če vse raja in pleše, tedaj je težko ostati resen in morda čemerem —, in če potem tako kislno vreme — —.“

„Mogoče, mogoče“ se je branila. „Seveda tudi to igra majhno vlogico pri duševnem razpoloženju, gotovo, toda v principu... je vzrok vse nekaj drugega.“

Začuden sem dvignil glavo in se plaho ozrl po salonu. Moje oči so bile trudne. „Nekaj, nič drugega nego to... kar že čutim dva dolga dneva —, dva dolga dneva me moti in muči mirna misel, — a dva dni in dve noči sem se tresel pred to mislijo!“

„In vendar, saj ste me posetili še-le pred eno uro?“

„Seveda, ko sem si bil popolnoma na — jasnem.“

„Ali ni bilo mogoče te misli — zatreti? Menim samo: zadržati?“

„Morda...“

„In kljubtemu sem se, milostna, še-le danes odzval povabilu...!“

Neznana sila me je dvignila s fotelja in tisti hip sem bil, kakor brez misli. „Oprostite, milostljiva in mi tega ne štetje v zlo, ampak cele stvari ne razumem prav, vse mi je... vse... uganka...“

„Vi ste mladenič v — najboljših letih...“

„Moj Bog! — Saj ne mislim tako!“ Nehote sem zamahnil po zraku in roka mi je nehote obstala na čelu. „Ampak, gospa Mara, imenujem se Vašega prijatelja... Čemu bi hoteli čakati, da bi — — da bi bilo prepozno? Sicer pa...“

Segla mi je v besedo in me rešila iz zadrege: „Se razume, ampak kdo mi pove, bi li bilo to dobro, ali bi bilo kaj drugega bolje? Prijatelj, sedite, da se lažje razgovoriva. In — prosim izvolite cigareto. Amneris so, Vaša specialiteta — prosim!“ Ponudila mi je dozo finih aromatičnih Amneris in mi izvoljeno cigareto prižgala. Gospodje raje poslušajo, če kade vmes... sicer pa vem, da niste kadilec, saj radi poslušajte, kaj ne...?“

Potrdil sem ji molče.

Cigareta je gorela. Gospa Mara se je naslonila v svojem fotelju daleč nazaj, njene oči pa so počivale na veliki svetilki nad mizo, kjer so se izgubljali fini oblaki moje cigarete — v mrak gospojnega salona. To je bilo le par trenutkov.

„Torej...“ je vzdihnila globoko, kakor sicer ni

bo priznanih, kar je naravno; kaj-ti med „pravilno“ žigosane bankovce se je vrnilo velikansko število bankovcev z najneverjetnejšimi žigi, kakor „Okrajna oblast Zelje“, „Signum memoriae“, „Leere Kisten“, „Kraljestvo Taksenih Mark“, „Nerodna Banka“ itd. itd. Vsi ti žigi imajo po večini svoj izvor v Avstriji, kjer so premeteni špekulantje izrabili neroden način žigosanja v svoj dobiček. — S tem izmenjanjem se končno odstranijo zadnji sledovi — avstrijskih grehov — v denarju.

Cement, najboljši nemški portland-cement, ima na zalogi Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni po zelo nizki ceni.

Prvovrstno, naravnost izborna apno je imela pred kratkim v zalogi Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni. Apno je bilo popolnoma belo, čisto, brez kamenja ter se je dalo dobro in brez kamenih ostankov pogasiti. Kakor razglašeno, je dobila Gospodarska zadruga te dni zopet večjo množino tega apna. Ker

so bili kmetovalci s tem apnom zadnjič silno zadovoljni je upanje, da bo tudi ta pošiljatev kmalu razdeljena, zato priporočamo, da se vsak z apnom hitro preskrbi.

Zvišanje cen tobaku. Kakor čujemo se bodo cene tobaku v kratkem času zopet zvišale. To zvišanje bo zadelo le tobak slabših kvalit, medtem ko ostanejo cene za tobak finejših vrst iste.

Cene vinu na Štajerskem padajo. Ker imajo vinski trgovci na Štajerskem še velike zaloge vina, so pričele cene vinu padati.

Avtodelavnica v Mariboru. Josip Puh, primorski rojak, je ustanovil v Mariboru novo avtodelavnico za popravila avtomobilov vseh vrst.

Razglas glede zamenjave 20 dinarskih novčanic. Iz generalnega inšpektorata ministrstva financ se poroča sledeče: Ker se še vedno obračajo prosilci do generalnega inšpektorata ministrstva financ, da se jim zamenjajo kronsko-dinarske novčanice po 20

dinarjev (80 kron), za kar je potekel rok 30. pr. m., naznanja generalni inšpektorat vsem interesentom v državi, da zamenja teh novčanic ne spada več v delokrog inšpektorata in da se na take prošnje ne bode več oziralo.

Kmetijski pouk po deželi. Poverjeništvu za kmetijstvo hoče po deželi po možnosti pospeševati kmetijski popotni pouk in sicer ob nedeljah in drugih priličnih dnevih. Kmetijske podružnice, zadruga in drugi interesenti, ki želijo dobiti za svoje prireditve kmetijske predavatelje, naj se obračajo pravočasno na poverjeništvu za kmetijstvo in naj naznanijo, kdaj in za kake prilike želijo dobiti predavatelje. Te prošnje je treba pravočasno predložiti, najboljšje pa en mesec prej, da bo mogoče vse podrobno pravočasno ukreniti in prijaviti.

Veliko moderno tobačno tovarno bodo v kratkem začeli graditi v Beogradu. V tej tovarni bodo predelovali tobak iz vse države.

Zdravilišče Slatina Radinci

otvorjeno od 1. junija do 15. septembra

Mineralne, naravne ogljičnokisle, parne, električne kopelji. — Pitna zdravitev. ::::

Dobro oskrbljena zdraviliščna restavracija. — Keglišče, tenis in druga zabavišča so gostom in izletnikom na razpolago. Prospekte razpošilja in pojasnila daje ravnateljstvo.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. z. z n. z.

sprejema

hranilne vloge

ter jih obrestuje po

4%

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem junija in koncem decembra h kapitalu;

daje

posojila

na vknjižbo, na poroštvo, menice tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive;

sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov;

dela prošnje za vknjižbo posojil

brezplačno;

plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem;

posreduje pri izmenjavi tujih

valut (tujega denarja),

vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila;

daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593. — Telefon št. 3.

Dva mizarska pomočnika

in enega učenca z boljše rodbine sprejme takoj **Karel Hojs, mizarski mojster v Gornji Radgoni**

Primarij dr. Hugon Robič

dolgoletni asistent univerzitetne klinike za kožne in spolne bolezni prof. dr. Matzenauerja v Gradcu,

ordinira v Mariboru,

Prešernova ul. 2, II. nadstr. od 14. (2.)—16. (4.) ure

20 do 30% ceneje!

manufakturno blago

vsake vrste, najboljše kakovosti in najlepši izbrani vzorci,

židane, perkaltate, delenaste in vsake vrste naglavne rute,

čevlje za moške, ženske in otroke,

sladkor

kavo, žgano in surovo,

riž,

milo,

sol,

moko,

otrobe,

razne poljedelske stroje,

motike,

steklo (šipe za okna)

modro galico,

cement

deske, late, štafelne,

tesan les,

petrolej, čisti, beli,

barve, suhe in oljnate,

umetna gnojila,

katran (teer),

apno,

bencin,

firnež

in sploh vsakovrstne gospodarske, obrtne in kmetijske potrebščine kupiš

20 do 30% ceneje pri

Gospodarski zadrugi v Gornji Radgoni

Pisalni stroj

sistem „Hammond“, v popolnoma dobrem stanju **se proda.**

Pojasnila daje upravništvu lista.

Ruska književnost!

Češko-jugoslovanska založba

J. Herejk v Zagrebu je prevzela

glavno zastopstvo

Slovanske založbe za državo SHS razun Srbije in ima v zalogi bogato izbiro ruske literature. Zahtevajte cenike! Naročila se takoj in hitro izvršijo!

Najdražje prodajaš in ceno kupuješ, če v „Murski Straži“ večkrat oglašuješ!

Na prodaj velika hiša

z. 9 sobami, konjski, kravji in svinjskimi hlevi, 2 velika magacina, velik vrt na lepem prostoru v mestu ko se je skozi 40 let peljala trgovina s perutnino (Geflügel-mastanstalt) pripravljeno tudi za tovarno in trgovino z deželni pridelki. Cena po ugovoru. Ponudba na Franca Nedog, Ptuj.

Književne vesti!

Na letno sezono naročite si takoj novoizšlo knjigo Jirasek: „Filozofska historija“ 30 K, ki je izšla kot prvo hrvatsko jubilejno izdanje, Po povzetju 31 K. Pošilja

J. Herejk srednica češko-jugoslovanske knjižare Zagreb, Hatzova ul. 15. Najboljši historični roman čehoslovaškega naroda.

Kostanjev les

kupi

vsako množino

„DRAVA“ lesna industrijska delniška družba Maribor, Aleksandrova c. 51

TISKARNA PANONIJA

F. JEREBIČ IN TOVARIŠI KOMANDITNA DRUŽBA

GORNJA RADGONA

P. n. župnijskim, občinskim, državnim in zasebnim uradom, šolskim vodstvom, trgovcem, društvom vijudno naznanjamo, da imamo v zalogi veliko množino vsakovrstnih pisarniških in šolskih potrebščin, knjig znanstvene, nabožne in leposlovne vsebine, devocijonalij itd. kakor tudi, da prevzememo v tisk in vezavo vse, v omenjene stroke spadajoča dela kakor: lepake, letake, kuverte s firmo, pisemski papir itd. Prodaja na drobno in na debelo. Seznanji in cene naših zalog vsikdar na razpolago